

AZTI FUNDAZIOAREN BARNE-INFORMAZIO KANALAREN FUNTZIONAMENDU-ARAUAK

1. Sarrera

AZTI FUNDAZIOAK (aurrerantzean, **AZTI**) duela zenbait urtetik **compliance** programa bat dauka, funtsean delituak prebenitzera bideratua. Programaren funtsezko atal bat **salaketa-kanala** edo **informazio-kanala** da, eta horren bidez modu seguruan jakinarazi ahal dira — besteak beste— gure jardunean gertatutako **izaera penaleko arau-hauste posibleak** eta/edo **Jokabide Kodearen balizko ez-betetzeak**. Hasieratik, gure kanala eta kudeaketa-prozedura arlo honetan dauden estandar onenekin guztiz bat etorri dira.

Hala ere, 2023an **otsailaren 20ko 2/2023 Legea** onartu eta indarrean sartu da, arau-hauste arauemaileei buruz eta ustelkeriaren aurkako borrokari buruz informatzen duten pertsonen babesa arautzen duena (aurrerantzean, **2/2023 Legea**). Araudi hori, hasiera batean, 2019ko Europar Batasuneko Zuzentarau bat zuzenbide nazionalera transposatzeko zena, aurreikusitakoa baino askoz harago joan da hainbat alderdiri dagokienez, eta aldaketa eta eskakizun ugari sartu ditu, bai sektore publikoko bai pribatuko erakundeei eragiten dietenak.

Eta bestela ezin zenez, AZTIk, kanpo-aholkularitza espezializatura joz eta langileen legezko ordezkariari aurrez kontsulta eginda, hainbat aldaketa ezarri ditu bere kanalean eta prozeduran, aipatutako **2/2023 Legeak** ezartzen dituen betebeharrak egokituz.

AZTIk **informazio-sistema** eta **lehen mailako barne-informazio kanala** ditu. Jarraian, Kanalaren eta jasotako informazioa kudeatzeko prozeduraren ezaugarri garrantzitsuenak laburbiltzen dira.

2. Zer jakinarazi daiteke Barne Informazio Kanalaren bidez?

Barne Informazio Kanalaren bidez jakinarazi daiteke AZTIin edo AZTIrekin lotutako lan- edo jardun profesional baten esparruan **legez** eskuratutako informazioa, honako ekintza edo ez-egite hauetako bati edo batzuei buruzkoa bada (aurrerantzean, balizko **“Arau-haustea”**):

(i) Europar Batasuneko Zuzenbidearen arau-haustea izan daitekeen edozein ekintza edo ez-egite, baldin eta:

- Europar Batasuneko egintzen aplikazio-eremuaren barruan badago; edo
- Europar Batasunaren interes finantzarioei eragiten badie; edo
- barne-merkatuan eragina badu.

(ii) AZTIren **Jokabide Kodearen** edozein ez-betetze, bai eta AZTIren **Compliance** sistemaren parte diren gainerako protokolo edo barne-arau guztien balizko ez-betetzeak ere.

(iii) Edozein **delitu**.

(iv) **Administrazio-araubideko arau-hauste larri edo oso larri** oro, bereziki (baina ez soilik)

estatu-, foru-, toki- edo autonomia-ogasunei edo **Gizarte Segurantzari** eragin diezaieketenak.

(v) Laneko **segurtasun eta osasunaren** arloko arau-hauste larri edo oso larri oro.

Barne hartzen dira **jazarpen** gisa har daitezkeen egoerak ere.

3. Zein gatazka baztertzen dira espresuki?

2/2023 Legeak soilik babesten ditu erakundean edo hirugarrengan eragin zabalagoa duten egoeren berri ematen duten pertsonak, eta **garrantzi legalik edo administratiborik ez duten gatazka pertsonalak** baztertzen ditu.

Horren ildotik, adibidez, bi langileren arteko lan-gatazka bat —kargu edo posizio desberdina izan arren— gatazka pertsonalek soilik eragindakoa bada (harreman txarra, lehiakortasuna, etab.), **ez da** Barne Informazio Kanala honen bidez jakinarazi behar.

4. Nork erabil dezake Barne Informazio Kanala?

AZTIko edozein kidek —hau da, erakundearekin profesionalki lotuta dauden pertsona guztiek, izan langileak (edozein araubidetan), izan akziodunak, zuzendaritzako kideak edo Administrazio Kontseiluko kideak— Barne Kanalaren bidez eman dezakete balizko Arau-hausteen berri, zuzenean edo ordezkari bidez.

Era berean, Kanala honen bidez aipatutako Arau-hausteen berri eman ahal izango dute kanpoko hirugarrenek ere: autonomoek, hornitzaile-enpresek, kontratistek eta azpikontratistek (eta haien langileek), betiere Kanalaren baldintzak eta prozedura errespetatuz.

5. Nola jakinarazi daiteke balizko Arau-hauste bat?

Gure Sistemak eta Kanalak hainbat komunikazio-modu eta -bide aurreikusten dituzte, informanteak aukeran:

(i) **Idatzizko komunikazioa:**

AZTIko horretarako gaitutako helbide elektronikoaren bidez: **canal@azti.es**.

(ii) **Ahozko komunikazioa:**

Telefono-zenbaki honen bidez: **667 174 291** (Sistemaren arduradunaz —Compliance Officer— galdetuz).

(iii) **Aurrez aurreko bilera edo bideokonferentzia bidez:**

Gainera, informanteak hala nahi badu, aurrez aurreko edo bideokonferentzia bidezko bilera bat eskatu ahal izango du (MS Teams aplikazioa edo antzekoa) informazioa emateko.

Azaldu berri diren bideek AZTIren Barne Informazio Kanala aipatzen dute. Horrez gain, gogorarazten zaie balizko informante guztiei, halaber, goian deskribatutako balizko Arau-haustek **kanpoko informazio-kanalen** bidez ere jakinarazi ahal izango dituztela —agintari publikoek kudeatutakoak—, kanpo-kanal horiek sortzen direnean.

6. Onartzen al dira komunikazio anonimoak? Zer baldintza eskatzen dira

Arau-hauste posible bati buruzko informazioa emateko?

Informante orok aukera dezake bere komunikazioa **anonimoki** edo **ez-anonimoki** egitea; bere erabaki librea da. Nolanahi ere, Legean aurreikusitakoaren arabera, AZTIren barne-informazio sistemak ez bakarrik **konfidentzialtasuna** bermatzen du, baizik eta, gainera, informantearen **identitatea ez zabaltzea** ere bermatzen du (2/2023 Legean adierazitako kasuak salbu).

Bestalde, aurkeztutako informazioari lotutako jakinarazpenak jaso nahi dituen informanteak **email helbide bat** (edo beste komunikazio-bide seguru bat) eman beharko du, eta jasotako jakinarazpenen edukiaren konfidentzialtasuna gordetzeko konpromisoa hartu.

Aukeratutako formula edo bidea edozein dela ere (anonimoa edo ez, idatziz, bileran, telefonoz...), **nahitaezkoa** da informanteak jakinarazitako balizko Arau-hausteari buruz ahalik eta datu gehien ematea, bereziki honako hauek barne:

- (i) Gertaeren oinarritzko deskribapena. Zein balizko Arau-hauste egin daiteke eta nola?
- (ii) Arau-haustea egin zen datak edo gutxi gorabeherako datak. Noiz gertatu zen Arau-hauste hori?
- (iii) Arau-haustea egin izana susmatzen zaien pertsonak, bertan parte hartu dutenak eta jakitun izan daitezkeen beste batzuk. Nork egin zuen/lagundu zuen/inplikaturik egon zen?
- (iv) Balizko Arau-haustea egiaztatzeko edo argitzeko erabil daitezkeen dokumentuak, audioak, bideoak, datuak edo bestelako informazio-iturriak (paperean edo euskarri informatikoan). Zein froga edo zantzurekin kontaktatzen da?

7. Jasotako informazioa kudeatzeko prozeduraren alderdi nagusiak

7.1 Prozedura gidatzen duten printzipioak

- (i) **Konfidentzialtasuna**. Jardun oneko informantearen babesa eta errepresaliarik ez jasateko eskubidea.
- (ii) **Datu pertsonalen babesa**.
- (iii) Arau-haustea eragindako pertsonen **eskubide eta interesen babesa**.

7.2 Prozeduraren faseak

I. fasea: Jasotako informazioaren aurretiazko azterketa.

Arduraduna: **Sistemaren arduraduna**.

II. fasea: Komunikazioa onartzea edo ez onartzea.

Arduraduna: **Sistemaren arduraduna**.

Erabaki bat hartzen da:

- (i) Komunikazioa izapidetzeko onartu eta ikerketa hastea (III. fasea).
- (ii) Komunikazioa ez onartzea, adibidez, kontatutako gertaerak:
 - Arau-haustea ez badira.
 - Sinesgarritasunik batere ez badute.
 - Nabarmen oinarririk ez badute, edo emandako informazioa edo frogak/hasierako frogabideak **legez kanpo** eskuratu direla adierazten duten zantzu arrazoizkoak badaude.

- Aurrez jakinarazi eta itxitako Arau-hauste bati buruzko informazio esanguratsu berririk aurkezten ez bada.

III. fasea: Ikerketa eta Azken Txostena.

Arduraduna: **Sistemaren arduraduna** (beste departamenturen baten laguntza eskatu ahal izango du, adibidez, Giza Baliabideena).

(i) Dagokion ikerketa-jarduketak egiten dira (adibidez, eragindako/ikertutako pertsonen adierazpenak, lekukoak, etab.).

(ii) Ikerketaren ondoren **Azken Txostena** egitea, eta bertan proposatzen da:

- Prozedurarekin jarraitzea (Arau-haustearen zantzu arrazoizkoak daudela jotzen bada).
- Diziplina-espediente bat edo lan-arloko espediente kontraesankor bat irekitzea (Hitzarmen Kolektiboan aurreikusitakoaren arabera), Sistemaren arduradunak lan-arloko arau-hauste baten zantzuak daudela uste badu (salbu espedientea lehenago ireki bada).
- Prozedura artxibatzea:
 - Arau-haustea ez delako.
 - Egiletza/perpetratzea ez delako behar bezala justifikatzen.
 - Egile ezagunik egiaztatu ez delako.

IV. fasea: Behin betiko ebazpena.

Arduraduna: **administrazio-organoa** edo horrek eskuordetu duen organoa (adibidez, Zuzendaritza Gerentzia).

Eragindako pertsonen aurretiazko entzunaldi-izapidea eman ahal izango zaie.

Erabaki bat hartzen da:

(i) Espedientea artxibatzea.

(ii) Sistemaren arduradunak egindako proposamenetako bat edo batzuk (edo guztiak) onartzea.

8. Amaitzeko

Jardueraren esparruan balizko lege-araubideko arau-hausteen berri ematea **eskubidea** ez ezik, gure profesionalen kasuan, **betebeharra** ere bada.

Bestalde, araudia betetzeko programaren edo **compliance** programaren funtsezko elementua da; adierazle bat da programa hori osoa eta eraginkorra den ala alderdiren batean hobetu behar den egiaztatzeko.

Zalantzarik izanez gero, informante potentzial orok informazio gehiago eskatu ahal izango du, **Betetze Batzordeari** edo **Informazio Sistemaren arduradunari** zuzenduta.